

Divac omladinski fondovi

Istraživanje lokalnih potreba

Istraživanje je sprovedeno u opštinama Prijepolje, Vlasotince, Vladičin Han, Vršac i Kanjiža s ciljem da se analiziraju stanja u oblastima omladinske politike, omladinskog aktivizma, i podrške lokalnog poslovnog sektora. Sažetak istraživanja prikazuje okvirne rezultate.

Istraživanje sprovedeno u okviru projekta *Divac omladinski fondovi* imalo je za cilj da ustanovi početni, odnosno, zatečeni nivo omladinskog aktivizma, podrške lokalnog poslovnog sektora omladinskom aktivizmu, kao i druge slične parametre omladinske politike i potreba mladih u opštinama obuhvaćenim projektom. Reč je o opštinama *Prijepolje, Vlasotince, Vladičin Han, Vršac i Kanjiža*, odnosno opštinama u kojima će se formirati *Divac omladinski fondovi*. Analiza je obuhvatila tri tematske celine kojima je obuhvaćen uvid u opštinsko okruženje, prilike lokalnog omladinskog aktivizma i potencijalnu podršku koju mladi imaju ili mogu očekivati od poslovnog sektora. Shodno tome, rezultati istraživanja će biti predstavljeni tako da najpre opišu stanje u opštinama, zatim nivo omladinskog aktivizma i na kraju i moguću podršku poslovnog okruženja. Nalazi će biti predstavljeni zbirno, odnosno kao prosečno stanje u svih pet obuhvaćenih opština s posebnim osvrtom na specifičnosti uočene tokom primarne i sekundarne analize podataka.

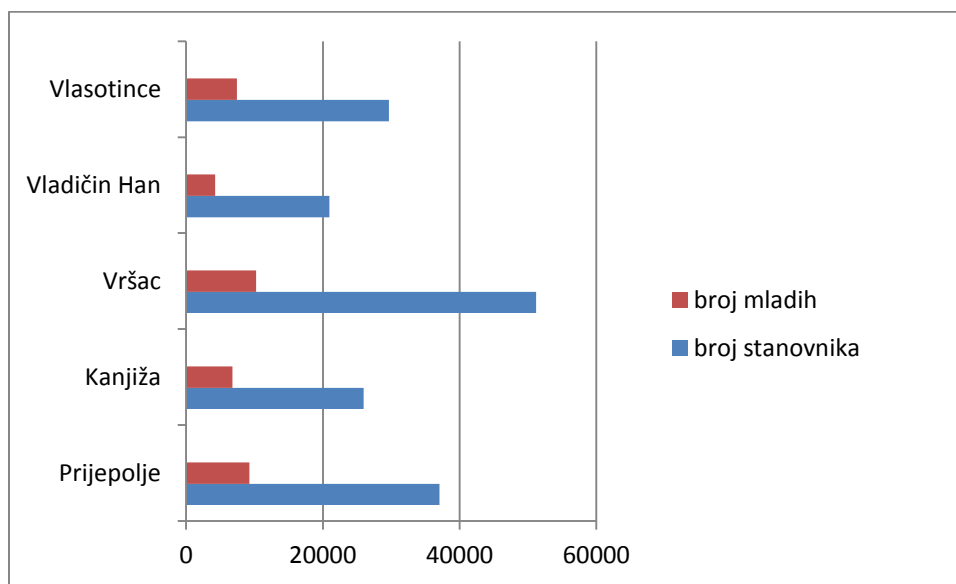
Za potrebe formulisanja izveštaja o istraživanju, odnosno njegove lakše upotrebe, kreiran je takozvani statistički model analiziranog uzorka na osnovu kog je moguće porediti podatke i očekivanja. Kada govorimo o modelu, reč je o opštini sa oko 32000 stanovnika u kojoj mladi čine oko 20% stanovništva. Među analiziranim opštinama, najbliža prosečnom modelu je opština Vlasotince koju je zbog toga, ukoliko postoji potreba, moguće koristiti kao kontrolnu opštinu u nastavku sprovođenja projekta *Divac omladinski fondovi*.

1.1. Opštinsko okruženje

Kada je reč o okruženju u kom se nalaze mladi iz projektom obuhvaćenih opština moguće je uočiti nekoliko pravilnosti. Reč je o **opštinama u kojima mladi čine oko jednu petinu ukupnog stanovništva**, ali sudeći prema procenama lokalnih konsultanata, znatno su manje zastupljeni u omladinskom aktivizmu. Naime, na osnovu analize je moguće zaključiti da **ukupan udeo aktivnih mladih u proseku ne prelazi jednu desetinu**. Razloge za ovakvo zatečeno stanje je moguće tražiti u različitim faktorima koji i inače utiču na stepen omladinskog aktivizma, ali ne i u sistemskim prilikama. Naime, u svih pet istraživanjem obuhvaćenih opština postoje lokalne kancelarije za mlade kao i lokalni akcioni planovi za mlade, a osim toga, lokalne vlasti godišnjim budžetima predviđaju određena sredstva namenjena mladima. Ipak, udeo aktivnih mladih među ukupnom populacijom uzrasta od 15 do 30 godina čak i u najoptimističnijem tumačenju ne prelazi jednu četvrtinu (u, na osnovu istraživanja, najaktivnijoj opštini Vladičin Han).

Podatak da se **u svakoj opštini prosečno realizuje deset omladinskih akcija godišnje** takođe potencijalno navodi na zaključak da je reč o relativno aktivnim sredinama naročito ako se ima u vidu stepen razvijenosti opština. Međutim, ako se ima u vidu da je reč o prosečnom broju iza kog je podatak da se u dve od pet opština organizuje manje od 5 omladinskih akcija godišnje, slika postaje potpunija. Dodatno, upravo te najneaktivnije opštine (Kanjiža i Vršac) pripadaju ekonomski razvijenijim opštinama, a u slučaju Vršca i najvećim opštinama u poređenju sa ostatkom uzorka. Ukupno posmatrano, stepen omladinskog aktivizma znatno je viši u manje razvijenim opštinama u Sandžaku i na jugu Srbije, a razloge za to je moguće tražiti u usmerenosti raspoloživih fondova namenjenih podsticanju aktivizma. Konkretnije, na osnovu informacija dobijenih od lokalnih konsultanata, lako je uočiti da je znatno veći broj raspoloživih izvora donacija i uopšteno govoreći, podrške, usmeren ka opštinama na jugu Srbije¹.

Svih pet analiziranih opština ima na raspolaganju javne prostore namenjene sprovođenju omladinskih aktivnosti. U svim navedenim slučajevima reč je o klubovima odnosno kancelarijama za mlade. Ovaj nalaz značajno olakšava planiranje svih omladinskih aktivnosti, računajući i aktivnosti koje će se sprovoditi u okviru projekta Divac omladinski fondovi.

1. Statistički pregled analiziranih opština

¹ Na osnovu odgovora lokalnih konsultanata, opštinama na jugu Srbije su na raspolaganju sledeći izvori podrške: USAid, UNICEF, PBILD, dok su svim obuhvaćenim opštinama na raspolaganju sredstva koja za potrebe omladinskog aktivizma opredeljuje Ministarstvo omladine i sporta kroz takozvane Resurs centre i putem javnih konkursa. Osim toga, opštinama Vršac i Kanjiža na raspolaganju su i sredstva Pokrajinskog sekretarijata za omladinu i sport.

1.2. Omladinski aktivizam

Analiza omladinskog aktivizma u pet opština u kojima se sprovodi projekat Divac omladinski fondovi ukazuje na nekoliko važnih pravilnosti. **Oko jedne petine anketiranih organizacija osnovano je tokom 2013. godine** što ukazuje na porast svesti o značaju aktivizma, ali ne i na dovoljnu stabilnost tog sektora u analiziranim opštinama. Štaviše, dodatnih deset procenata anketiranih udruženja osnovano je tokom 2012. godine na osnovu čega je lako zaključiti da je više od trećine ukupnog uzorka osnovano pre manje od tri godine. Potrebno je dublje analizirati ove podatke da bi se utvrdio razlog uočene pravilnosti, ali već na prvi pogled je moguće zaključiti da je stepen osvešćenosti među aktivnim mladima u porastu u odnosu na neke ranije periode. Istovremeno, ovakav podatak može voditi i zaključku da je u novoformiranim udruženjima moguć nedostatak iskustva koji posledično umanjuje razvojne prilike svakog udruženja ponaosob, ali i ukupno stanje u omladinskom sektoru.

Istraživanje je obuhvatilo ukupno 45 udruženja građana od kojih su svega dva udruženja navela da se ne bave direktno mladima, a budući da je reč o kulturno-umetničkim društvima, za očekivati je da u svojim aktivnostima obuhvataju i neke od tema od interesa za mlade. Izuzimajući pomenuta dva kulturno-umetnička društva, uzorak anketiranih je podjednako obuhvatio i udruženja koja se bave mladima i udruženja koje vode mladi.

Gotovo sve anketirane organizacije **(85%) tokom svojih redovnih programskih aktivnosti angažuju volontere**, a njihov član broj po organizaciji je devet. Na osnovu ovog podatka je moguće zaključiti da je broj volontera obuhvaćenih aktivnostima lokalnih udruženja građana oko sedamdeset, što indirektno ukazuje na prosečan nivo volonterizma u analiziranim opštinama. Posledično, na osnovu istog podatka, realistično je očekivati sličan nivo volonterizma i u aktivnostima koje će se sprovoditi u okviru projekta Divac omladinski fondovi.

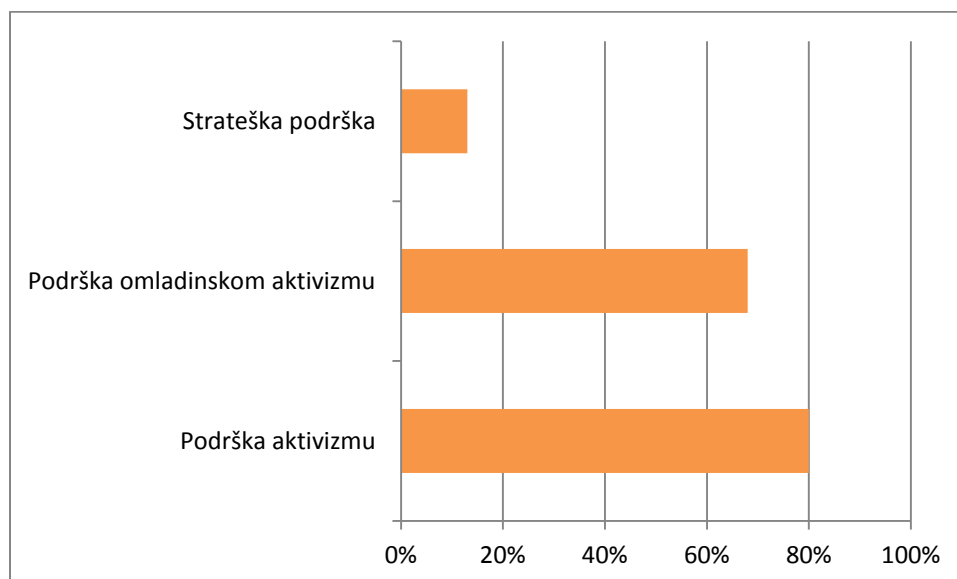
Omladinske organizacije, odnosno udruženja koja se bave mladima, pružila su i uvid u konkretne lokacije unutar opštine kojima je potrebno posvetiti dodatnu pažnju sprovođenjem aktivnosti namenjenih mladima. Ukratko, od ispitanika je traženo da obeleže najmanje dve lokacije u okviru opštine na kojima je potrebno sprovesti omladinske akcije. Na osnovu ovih nalaza, kreirane su mape analiziranih opština. Pomenute mape se nalaze u aneksu izveštaja, a sve sem jedne, ukazuju na jednaku potrebu za omladinskim aktivnostima u užem opštinskom jezgri i u rubnim delovima opštine.

Jedan od problematičnih nalaza do kojih se došlo tokom istraživanja odnosi se na stepen informisanosti mladih o aktivnostima omladinskih udruženja i udruženja koja se bave mladima. Naime, **više od 40% anketiranih udruženja procenjuje da je o njihovim aktivnostima**

informisano između 100 i 500 mladih u lokalnoj sredini. Imajući u vidu da je istraživanje obuhvatilo više od 40 organizacija, činjenica da nijedna od njih nije odabrala opciju „više od hiljadu“ (maksimalna vrednost na ponuđenoj skali) moguće je zaključiti da je stepen informisanosti mladih o radu udruženja građana relativno nizak. U ovom segmentu se takođe izdvaja i zaključak da anketirane omladinske organizacije svojim aktivnostima ne obuhvataju dovoljan udeo mladih iz svojih opština što stvara prostor za nove inicijative.

1.3. Podrška lokalnog biznisa

U segmentu istraživanja koji je obuhvatio lokalno poslovno okruženje analizirano je ukupno 50 privrednih subjekata, prosečno deset po opštini. Na osnovu ovog dela analize nameravalo se utvrditi koliko su lokalne kompanije spremne za pružanje podrške mladima iz svoje sredine, kao i koliko su svesne problema i izazova sa kojima se suočavaju njihovi mladi sugrađani. Upitnik namenjen lokalnim privrednim subjektima ukazao je da predstavnici biznis sektora ne raspolažu dovoljnom količinom informacija o mladima i njihovim aktivnostima. Konkretno, **više od trećine ispitanika nije moglo da proceni koliki je broj mladih u njihovoj opštini**, a više od dve trećine uopšte nije obavešteno o postojanju lokalnih omladinskih udruženja, politika za mlade, kao ni o različitim vidovima omladinskog aktivizma.

1. Podrška lokalnog poslovnog sektora

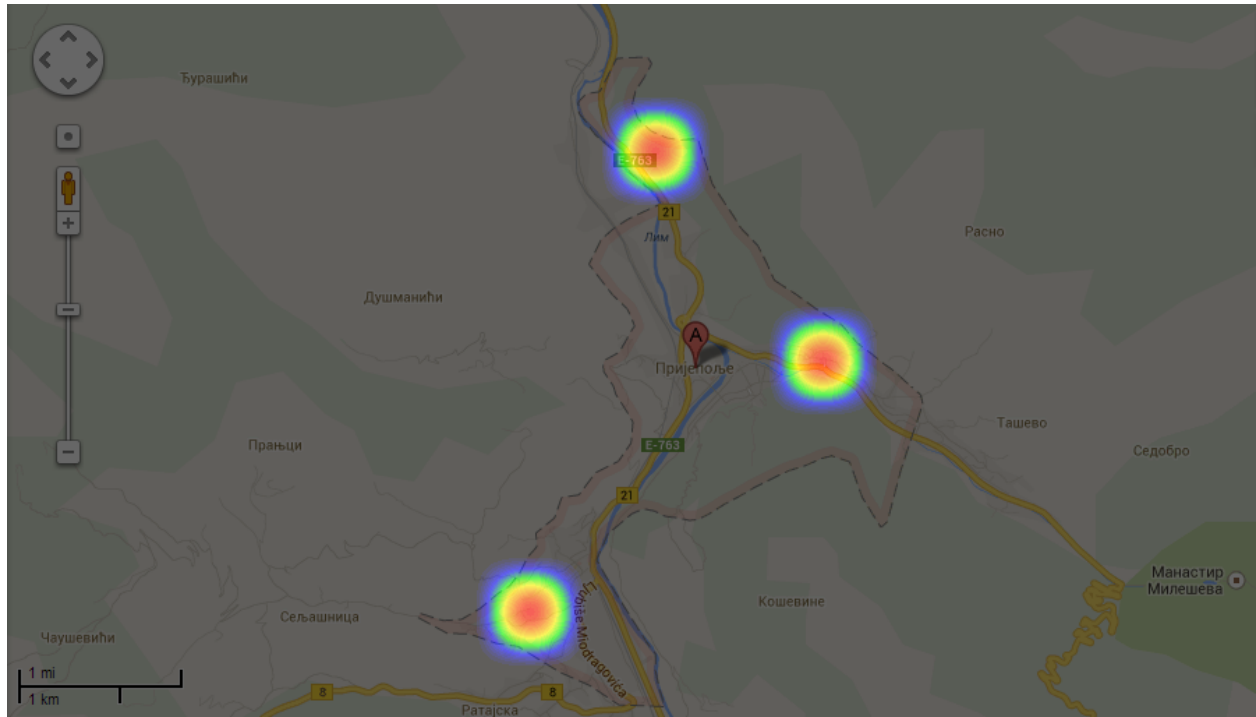
Jedan od mogućih pravaca unapređenja omladinskog aktivizma je i kroz uključivanje lokalnih kompanija, odnosno predstavnika lokalnog poslovnog sektora. Na osnovu analize stanja u pet obuhvaćenih opština, lokalni biznis sektor već pruža određenu podršku omladinskim akcijama. Naime, više od **65% anketiranih predstavnika lokalnih kompanija izjavilo je da su do sada pružali podršku omladinskim akcijama**, od čega je u oko 70% slučajeva bilo reči o materijalnoj podršci. Na prvi pogled, ovakav odnos lokalnog biznisa prema omladinskom aktivizmu je više nego zadovoljavajući naročito ako se ima u vidu da je reč o slabije razvijenim opštinama. Međutim, dubljim uvidom u rezultate anketiranja lokalnog poslovnog okruženja dolazi se do zaključka da je reč o sporadičnoj podršci i da je prosečan iznos pružene finansijske podrške ne prelazi 10.000 dinara po akciji. Osim samog obima podrške, upitna je i njena usmerenost, odnosno činjenica da više od 65% anketiranih predstavnika poslovnih sektora u pet analiziranih opština nije upoznato sa lokalnim strategijama i akcionim planovima za mlade. To, naime, znači da je dosadašnja podrška mladima bila ne samo sporadična već i potencijalno pogrešna, makar u smislu izbora akcija koje će se sponzorirati.

Svega 13% poslovnih subjekata obuhvaćenih analizom ima interni strateški dokument kojim uređuje pitanje podrške lokalnoj zajednici, bilo da je reč o materijalnoj ili nematerijalnoj podršci. Podrška koju pružaju je najčešće *ad hoc*, odnosno podršku pružaju na zahtev ili molbu i kao takva zavisna je od više faktora, a samim tim i neizvesna.

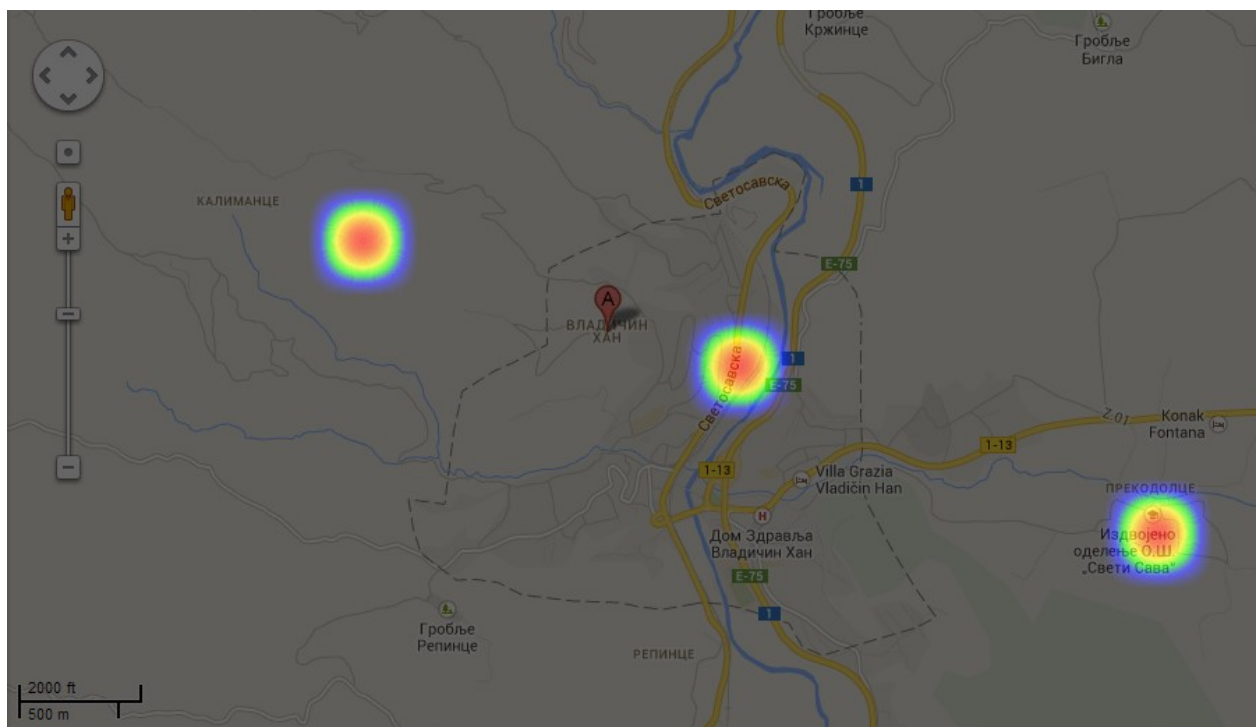
Privredni subjekti obuhvaćeni analizom **nedvosmisleno pokazuju spremnost da u budućnosti pružaju podršku omladinskom aktivizmu**. Naime, svi anketirani su odabrali opciju Da u pitanju: Da li biste u budućnosti podržavali neku omladinsku organizaciju? Na osnovu ovog podatka je moguće očekivati veću uključenost privrednih subjekata, naročito ako se ima u vidu da je onima među njima koji su učestvovali u istraživanju podignut nivo svesti o pitanjima od interesa za mlade. Naime, intervjueri su bili instruirani da „intervenišu“ odnosno pružaju dodatne informacije u slučaju da sagovornici pokažu ili izraze potrebu za objašnjenjem pitanja. U više od 15% slučajeva intervjueri su pružali dodatna pojašnjenja, na osnovu čega se može zaključiti da je stepen informisanosti predstavnika poslovnog sektora neznatno poboljšan već samim sprovođenjem ankete. Budući da je do sada pružana podrška sprovedena uprkos neinformisanosti lokalnog poslovnog sektora, realno je očekivati porast obima i kvaliteta podrške.

Aneks 1: Mape lokalnih potreba

Prijepolje:

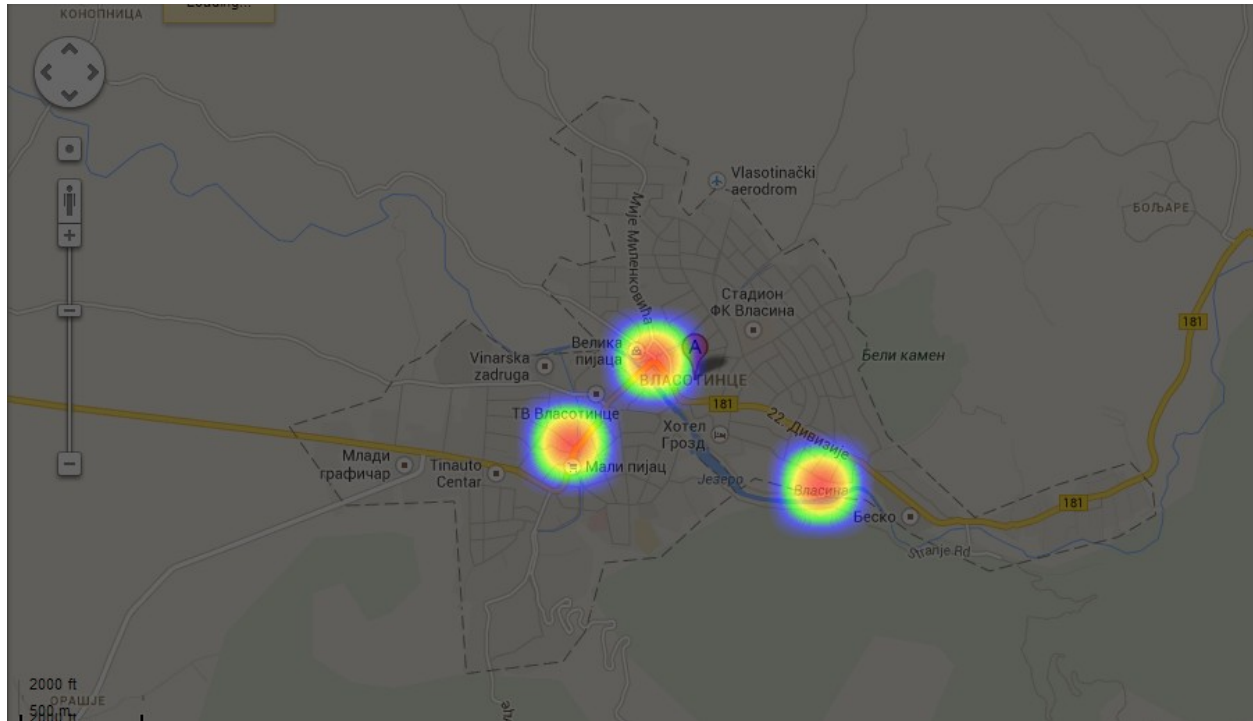

Vladičin Han:

The map displays the area around Kaniža, with three hotspots of high relative density of ticks. The hotspots are located near Mali Pesak, Kaniža, and Nova Kneževac. The map includes a compass rose, a scale bar (1 mi, 1 km), and labels for roads (119, 111, 112) and landmarks (Mali Pesak, Kaniža, Nova Kneževac).

Vlasotince:

Aneks 2: Izvori podataka

- Lokalni konsultanti
- Rezultati tri upitnika

Sekundarni izvori podataka:

- mladi.prijepolje.rs
- opstinaprijepolje.rs
- Akcioni plan za mlade opštine Prijepolje 2013
- Izveštaj o stanju omladinske politike u Zlatiborskom okrugu (CZPD,2013)
- Istraživanje rađeno kroz program Prekogranične saradnje sa prijepoljskom gimnazijom i sa KZM Prijepolje(Centrir,2013)
- Izveštaj (EU Progress, Studija konkurentnosti opština, DCG Consulting,2013)
- Izveštaj o
- KZM Prijepolje
- Agencija za lokalni ekonomski razvoj – Vlasotince
- Opština Vršac
- Panda radio - Kanjiža, Radio Subotica, Radio Novi Sad, Pannon radio - Subotica,
- Dnevne novine Magyar Szó i Dnevnik,
- Novine Kanizsai Újság, 7nap, Családi Kör,
- Info TV Kanjiža, Pannon TV-Subotica
- www.kanjiza.rs

Aneks 3: Kompanije obuhvaćene istraživanjem

Ime firme/preduzeća	Opština
Info-Kanjiža d.o.o.	Kanjiža
Informacioni Centar za Razvoj Potiskog Regiona	Kanjiža
Sts trans	Kanjiža
SBR Banja Kanjiža	Kanjiža
Dispečer d.o.o.	Kanjiža
Grafička radnja "Fotografika" Kanjiža	Kanjiža
Bagidesing d.o.o.	Kanjiža
Visa prom d.o.o.	Kanjiža
Tisacoop d.o.o.	Kanjiža
Emilio Stecher	Prijepolje
Es-komerc	Prijepolje
Mušović d.o.o.	Prijepolje
Stilex	Prijepolje
Jela	Prijepolje
Zenit d.o.o.	Prijepolje
Alfa-Trans	Prijepolje
Schomi Transport	Prijepolje
Trgopek	Prijepolje
TruckFriend	Prijepolje
UPUTR Red Caffè	Vladičin Han
PC Land Tala	Vladičin Han
STR Koko Šanel	Vladičin Han
SUR Sport Kafe	Vladičin Han
BT Apoteka	Vladičin Han
UPZTR Mara	Vladičin Han
The Pub Han	Vladičin Han
FTR FUJIKO	Vladičin Han
STUR SUTKO	Vladičin Han

Video klub DREAMS	Vladičin Han
STUR Golf	Vladičin Han
Ladel	Vlasotince
Stojiljkovic Prevoz	Vlasotince
Saric prom	Vlasotince
Saric prom	Vlasotince
SZTR Vučić	Vlasotince
Pekara Srce	Vlasotince
Mlekara Glozane	Vlasotince
Metla Komerc	Vlasotince
MONDO	Vlasotince
DOO Goran	Vlasotince
Sinplon	Vlasotince
SUR DVA LABUDA	Vlasotince
Vršački Vinogradi	Vršac
Hermes-plus d.o.o	Vršac
HTP Srbija d.o.o.	Vršac
AD Briksol kućna hemija	Vršac
2, Oktobar	Vršac
DOO Rasing	Vršac
Bakić kolor	Vršac
Krugher i Brent-pivara	Vršac